

विक्रम) TRIK. 1, 1, 31. H. c. 65. BHĀG. P. 3, 9, 16. 19, 22. यज्ञ 8, 16, 31. Beiw. des Fiebers: इवस्तु त्रिशिरस्त्रिपात् BHĀG. P. im ÇKDR. VP. 594. — b) drei Schritte zählend ĀṢV. GRHJ. 1, 7. ÇĀṆKH. GRHJ. 1, 14. — c) = त्रिपद drei Pāda (metrisch) zählend ÇAT. BR. 14, 8, 15, 10. COLEBR. MISC. ESS. II, 152. त्रिपदी सावित्री BHĀG. P. 5, 9, 5. — d) trinomisch COLEBR. Alg. 280. — 2) m. N. pr. eines Daitja MBH. 9, 2693. — 3) f. °पदी a) der Gürtel beim Elephanten H. 1230. RAGH. 4, 48. — b) N. einer Pflanze, *Cissus pedata* Lam. (गोधपादी) RATNAM. im ÇKDR. — c) ein best. Metrum im Prākṛit KĀVJODAJA im ÇKDR.

त्रिपद (त्रि + पद) 1) adj. f. ऋ a) dreifüssig MBH. 6, 71. — b) drei Pāda (metrisch) zählend P. 4, 1, 9. VS. 23, 34. ÇAT. BR. 9, 3, 1, 17. 10, 5, 4, 8. 11, 2, 2, 1. त्रिपदा TS. 2, 6, 2, 6. SHADY. BR. 4, 5. AIT. BR. 1, 6. 17. RV. PRĀT. 18, 22. M. 2, 81. HARIV. 11421. 11516. — c) drei Pāda als Maass habend: द्वादशाङ्गुलं पदं प्रक्रमस्त्रिपदः KĀTJ. ÇR. 16, 8, 21. 4, 8, 9. 7, 2, 3. — d) drei Wörter enthaltend VS. PRĀT. 1, 157. — 2) f. ऋ N. einer Pflanze, = हंसपदी RĀĠAN. im ÇKDR. — 3) n. a) Dreifuss, s. उच्चिपद. — b) drei Wörter VS. PRĀT. 4, 165.

त्रिपदिका (त्रि + पद, पाद) f. ein dreifüssiges Gestell (अर्घ्यार्थधातुनिर्मितत्रिपादयुक्तशङ्खाधार) TANTRAS. im ÇKDR.

त्रिपन्न (त्रि + पन्न?) m. N. eines der 10 Pferde des Mondgottes Vjāpi zu H. 104.

त्रिपरिक्रात (त्रि + प°) adj. als Beiw. eines ächten Brahmanen MBH. 13, 6455 wohl: der drei Mal das heilige Feuer — oder die drei heiligen Feuer umwandelt.

त्रिपर्णा (त्रि + पर्णा) 1) m. *Butea frondosa* RĀĠAN. im ÇKDR. NIGH. PR. — 2) f. ऋ wilder Hanf (रानगोजा) NIGH. PR. — 3) f. ई N. verschiedener Pflanzen: = शालपर्णी *Desmodium gangeticum* Dec. BHĀVAPR. im ÇKDR. NIGH. PR. = पृष्णिपर्णीभेद und वनकार्पासी die wilde Baumwollenstaude RATNAM. im ÇKDR. wilder Hanf; *Sansevieria ceylanica* NIGH. PR. ein best. Knollengewächs, = त्रिपर्णिका RĀĠAN. im ÇKDR. u. dem letzten W.

त्रिपर्णिका (wie eben) f. N. verschiedener Pflanzen: ein best. Knollengewächs (वृक्षपत्रा, किन्नरन्थिनिका, कन्दालु, कन्दवज्रला, म्नाम्वल्ली, त्रिपर्णी) RĀĠAN. im ÇKDR. *Carpopogon pruriens* Roxb.; *Alhagi Maurorum Tournef.* NIGH. PR.

त्रिपर्णाय, त्रिपशु, त्रिपस्त्य und त्रिपात्रस्य s. u. dem zweiten Worte des comp.

त्रिपाट (त्रि + पाट) m. intersection of a prolonged side and perpendicular (in a quadrangular figure); the figure formed by such intersection COLEBR. Alg. 303.

त्रिपाठिन् (त्रि + पाठ) adj. mit den 5 Pāṭha (wohl संकृता°, पद°, क्रम°) vertraut, häufiges Beiw. von Abschreibern und in der Regel °पाठी geschrieben. Verz. d. B. H.

त्रिपाण adj. wohlprākṛ. für त्रिपर्णा (त्रिपर्णा hätte man erwartet) aus der Pflanze त्रिपर्णी gemacht: तार्यं परिधापयति नौमं त्रिपाणं वा KĀTJ. ÇR. 15, 5, 9.

त्रिपाद् s. त्रिपद.

त्रिपाद् (त्रि + पाद्) 1) adj. (von einem Sternbilde) von dem drei Vier-

tel in ein Zodiakalbild fallen; m. ein solches Sternbild MOLESW. — 2) dreifüssiges Gestell (?) KAUC. 26. 41. — 3) f. ई eine Art Mimose NIGH. PR.

त्रिपादक (wie eben) 1) adj. f. °पादिका dreifüssig R. 5, 17, 30. — 2) f. °पादिका N. einer Pflanze, = हंसपदी RĀĠAN. im ÇKDR. eine Art Mimose NIGH. PR.

त्रिपिटक (त्रि + पि°) n. die drei Körbe oder Sammlungen, Collectivname für die 3 Klassen der buddh. Schriften: Sūtrapīṭaka, Vinajapīṭaka und Abhidharmapīṭaka BURN. Intr. 35. 46. WASSILJEW 69. HIOUEN-THSANG I, 177.

त्रिपिण्डी (त्रि + पिण्ड) f. die drei Opferkuchen (vgl. M. 3, 215): °विधि Verz. d. B. H. No. 1136.

त्रिपिब (त्रि + पिब) adj. mit drei Körpertheilen (mit dem Ohren und der Zunge) trinkend: त्रिपिबं विन्त्रियतीणं श्रेतं वृद्धमजापतिम् । वाधीणं तु तं प्राङ्ग्याज्ञिकाः पितृकर्मणि ॥ Cit. bei KULL. zu M. 3, 271.

त्रिपिष्टप n. (m. UGÉVAL. zu UNĀDIS. 3, 145) = त्रिदिव der Wohnort der 33 Götter, Indra's Himmel H. 87, Sch. MBH. 1, 7580. हिवा त्रिपिष्टपं जगुर्ब्रह्मलोकं ततः सुराः SUND. 2, 6. (ब्रह्मा) जगाम सह देवतैः । त्रिपिष्टपं (त्रिपिष्टपात् R. GORR. 59, 3) ब्रह्मलोकम् R. 1, 57, 6. °कृतावास 6, 82, 116. MĀRK. P. 18, 27. der Luftraum ÇABDAR. im ÇKDR. — Vgl. त्रिविष्टप.

त्रिपिष्टपसद् (त्रि° + सद्) m. Himmelsbewohner, ein Gott HALĪJ. im ÇKDR.

त्रिपुं (v. l. तुपु) m. = स्तेन Dieb NAIGH. 3, 24.

त्रिपुट (त्रि + पुट) 1) adj. dreieckig: संघाटि VJUTP. 213. — 2) m. a) eine Art Hülsenfrucht mit dreieckigem Korn, = सतीन H. an. 3, 162. = सतीलक MED. I. 44. VARĀH. BRH. S. 81 (80, a), 17. 82 (80, b), 6. — b) = गोलुर् RATNAM. 8. — c) Handfläche (तालक) ÇABDAR. im ÇKDR. — d) ein best. Längenmaass, = कृत्स्नेद ÇABDAR. a cubit WILS. — e) Ufer H. an. MED. — 3) f. ऋ a) *Convolvulus Turpethum* R. Br., = त्रिवृत् AK. 2, 4, 3, 26. H. an. MED. RATNAM. 18. = रक्तत्रिवृत् RĀĠAN. im ÇKDR. — b) *Jasmin* (vgl. त्रिपुरमञ्जिका) H. an. MED. — c) kleine Kardamomen AK. 2, 4, 4, 13. H. an. MED. — d) eine Form der Durgā: °मन्त्राः TANTRAS. in Verz. d. Oxf. H. 93, a, 2 v. u. °स्तोत्र 94, a, 30. °पूनायत्र 95, b, 47. Vgl. त्रिपुरा. — 4) f. ई a) *Convolvulus Turpethum* R. Br. BHAR. zu AK. ÇKDR. — b) kleine Kardamomen RATNAM. im ÇKDR. u. एला. — Vgl. करालत्रिपुट.

त्रिपुटक (wie eben) 1) adj. dreieckig: त्रण सुÇR. 1, 83, 13. — 2) m. eine best. Hülsenfrucht सुÇR. 1, 197, 13.

त्रिपुटिन् (wie eben) m. *Ricinus communis* ÇABDAM. im ÇKDR.

त्रिपुटीफल m. dass. HĀR. 108. NIGH. PR.

त्रिपुण्ड्र und °पुण्ड्र (त्रि + पु°) n. ein aus drei Strichen bestehendes Zeichen auf Stirn, Herz, Schultern und Rücken des Schülers: भस्मना त्रिपुण्ड्रं करोति ÇĀṆKH. GRHJ. 2, 10. drei aus Asche u. s. w. gezogene horizontale Striche auf der Stirn bei den Çiva-Verehrern VASISHTHA bei MÜLLER, SL. 55. TITĪJĀDIT. und BRAHMĀNDA-P. im ÇKDR. त्रिपुण्ड्र SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 74, b. त्रिपुण्ड्रक n. dass. HĀR. 62. TITĪJĀDIT. und ĀHNĪKĀRĀT. im ÇKDR. कृतत्रिपुण्ड्रकौ HARIV. 15426. adj. mit drei horizontalen Strichen versehen: °सलाटलौ 15862.

त्रिपुर (त्रि + पुर) f. pl. = त्रिपुर 1: ददाह तेन डर्भेया क्रो ऽथ त्रिपु-